

VELJA GOVORJENA BESEDA!

Spoštovane Prekmurke, spoštovani Prekmurci,
spoštovani župan občine Velike Polana in gostitelj današnje slovesnosti mag. Damijan Jaklin,
spoštovani predsednik državnega zbora gospod Zoran Stevanovič,
spoštovani predsednik državnega sveta gospod Marko Lotrič,
spoštovane ministrice in ministri,
spoštovani načelnik general štaba slovenske vojske Boštjan Močnik,
Spoštovane poslanke in poslanci, pomurske županje in župani, državne svetnice in svetniki,
prvi predsednik Republike Slovenije Milan Kučan,
cenjeni gostje,
drage Slovenke in dragi Slovenci!

Danes se spominjamo Prekmurja 17. avgusta leta 1919. Podoživljamo vznesenost, ganjenost, narodno zavest in ponos, ki so okronali stoletja hrepenenj Prekmurk in Prekmurcev, da se vrnejo domov.

107 let je, odkar je Prekmurje prišlo nazaj domov. Rodovi naših prednikov ob Muri so slovenski dom vselej nosili s seboj – skozi slovensko izročilo, tradicijo, slovensko besedo, molitev. Slovenstvo so vzgajali v mislih in srcih. Leta 2005 smo prekmursko neomajnost počastili s praznikom. Eden od "čudežev slovenske zgodovine", kot so praznik poimenovali njegovi pobudniki, je končno dobil mesto, ki mu pripada.

Meje lahko ločijo ljudi. Ne morejo pa izbrisati naroda, če ta ve, kdo je in kam spada, ter gradi domovinsko zavest. In Prekmurci so vedeli, kdo so.

Leta 1919, po prvi svetovni vojni, je na ruševinah starega sveta nastajala nova Evropa. Razpadli so veliki imperiji in na novo so se risale meje. Tedaj prihodnost Prekmurja ni bila samoumevna. Zanj je bilo treba trdo delati. Zanj so se postavili ljudje, ki so razumeli, da narod ni samo črta na zemljevidu. Narod je jezik. Je kultura. Narod je spomin. Je zavest. Je vera. In narod so ljudje.

Med njimi ima posebno mesto **Jožef Klekl starejši**.

Duhovnik, narodni buditelj, pisec, urednik *Novin* in poslanec. Človek, ki je slovensko besedo prinašal med ljudi. Razumel je, da narodna zavest ni nekaj abstraktnega, ampak se ohranja predvsem v družinah, šolah, cerkvah, na domačijah - v vsakdanjem življenju. Prebuja se in živi v jeziku, kulturi, spominu in predvsem v ljudeh.

Kako globoko je dojemal pomen avgusta 1919, potrjujejo njegove besede prav na dan, ko se je v Beltincih zbrala velika množica Prekmurcev.

Takrat je zapisal:

»Deca ste ljublene slovenske matere, slavne Slovenije ... vsi ste njéni, nad vse vas razprestera svoje materne peroti, zato ka ste vsi njena deca, zato ka ste vsi Slovenci. To ste!«

Te besede moramo slišati tudi danes. Klekl ni govoril samo enemu delu Prekmurja. Ni iskal razlik med ljudmi. Nagovarjal je vse. Mlade in starejše. Bogate in revne. Katoličane in evangeličane. Vse je spomnil na nekaj temeljnega:

Vsi ste Slovenci. Vsi pripadate isti domovini.

In prav zato je njegov glas pomemben tudi danes. Kajti narod je močan takrat, ko zna vključevati.

In potem je bil tu **dr. Matija Slavič**. Človek znanja, diplomacije in človek izjemne vztrajnosti. Ko se je o prihodnosti Prekmurja odločalo na mirovni konferenci v Parizu, ni bilo dovolj reči: »Prekmurje je slovensko.« To je bilo treba dokazati. Z zgodovino. Z jezikom. Z geografijo. Z etnografijo. Z dejstvi. In Slavič je to znal.

Če je Klekl ohranjal slovensko zavest med ljudmi doma, je Slavič slovensko združenost zagovarjal pred svetom. Ne smemo pozabiti niti **Ivana Jeriča** in številnih drugih duhovnikov, učiteljev, izobražencev, narodnih buditeljev. Njihovo delo in trud sta za večno zapisana v slovensko narodno zavest.

Leta 2005 je Državni zbor na pobudo dolgoletnega prekmurskega poslanca Jožefa Horvata 17. avgust razglasil za državni praznik združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom. S tem smo kot država proglasili, da zgodovina Prekmurja ni samo prekmurska zgodovina. Potrdili smo, da je 17. avgust del narodovega spomina.

Leta 1919 je ena generacija naredila zgodovinski korak. Leta 2005 je druga generacija poskrbela, da se tega koraka kot država ne bomo nehali spominjati. In danes smo na vrsti mi.

Dragi Prekmurke in Prekmurci!

V teh dneh z žalostjo opazujem, kako neskončna prekmurska polja izgubljajo boj s sušo. Podoživljam stiske prekmurskih kmetov, zavedam se negotovosti, ki jo na kmetije širom po Sloveniji prinaša ta katastrofa. Zavedam pa se tudi, da brez slovenskega kmeta ni

slovenske hrane. Zato vam s tega mesta sporočam – niste in ne boste ostali sami!

Naše Prekmurje ima izjemen potencial. Ima pridne in ustvarjalne ljudi. Ima podjetnike, kmetijstvo, turizem, kulturo. Ima Muro. Goričko. Lendavske gorice. Ima termalno in geotermalno bogastvo.

Naša naloga je, da ta potencial Prekmurja razvijamo. Prekmurje ne sme biti pokrajina, od koder mladi odhajajo, ker ne vidijo prihodnosti. Naj bo prostor, kamor se mladi vračajo, kjer se zaposlijo, ustvarijo družino. Domačin iz Velike Polane in sleherni Prekmurec mora imeti dobre pogoje, da bo podjetje ustanovil doma in ga doma tudi uspešno vodil. Želim si, da bo kmet lahko živel od svojega dela. Da se bodo kazalniki zdravja v Prekmurju izboljšali. To mora biti naš družbeni in politični cilj. Da bomo znali izkoristiti geotermalni potencial, ki ga imamo pod svojimi nogami. Da bo sodobna infrastruktura povezala Prekmurje in skrajšala poti v druge konce Slovenije in da bodo te poti dvosmerne.

Spoštovani,

če želimo, da bomo Slovenke in Slovenci čez trideset, petdeset ali sto let še vedno narod z močno identiteto, kulturo in jezikom, nas mora biti dovolj. Prihodnost Slovenije je negotova zaradi demografske zime, ki jo lahko razledeni le večje veselje do življenja in več rojstev.

Brez Slovencev ni in ne more biti Slovenije, kakršno poznamo in kakršno bi radi. To ni samo vprašanje socialne ali družinske politike, to je vprašanje prihodnosti našega naroda.

Leta 1919 so se naši predniki borili, da bi slovenski človek živel skupaj s svojim narodom. Danes se moramo truditi za to, da bo naš narod čez 100 let še živel na slovenskih tleh.

Zato je pomembno, da vsak del države ponuja primerljive možnosti za življenje. Vsak državljan mora imeti možnost in pogoje, da razvije svoje talente in polno živi ne glede na to, kje v Sloveniji prebiva. Nihče ne sme biti zapostavljen.

Spoštovani,

Slovenija ne sme biti razdeljena na kraje, kjer je prihodnost, in kraje, od koder se v prihodnost odhaja. **Prihodnost mora biti povsod.**

Drage Slovenke in Slovenci! Leta 1919 so naši predniki imeli cilj. Niso vedeli, kako težka bo pot. Niso vedeli, kako se bo končala. Toda verjeli so.

Danes imamo svojo državo, za katero smo se odločili na plebiscitu leta 1990, in to odločitev ubranili v osamosvojitveni vojni. Imamo svoj jezik. Imamo svojo zastavo. Imamo svojo himno. Imamo svojo odgovornost. Slovenija mora biti samozavestna. Samozavestna doma in v Evropi. Odprta do sveta, vendar zvesta sama sebi, svojim koreninam in načinu življenja kot ga poznamo stoletja.

Ob koncu pa se želim vrniti k Jožefu Kleklu. Klekl je razumel, da ljubezen do domovine ni samo beseda. Ljubezen do domovine se pokaže predvsem v tem, kaj zanjo naredimo.

Zato je zapisal besede, ki so tudi danes izjemno pomenljive:

»Moja ljubezen do domovine se nikoli ni kazala v trkanju s kozarci, v trkanju po prsih, v kričanju, marveč v samopozabnem žrtvovanju in delovanju za rast duševnega in telesnega, duhovnega in gmotnega blagra ljudstva.«

To je najgloblji izraz domoljubja.

Mura. Nekoč je bila Mura tudi politična in administrativna meja. Danes je lahko predvsem simbol nečesa drugega.

Povezovanja in trdne volje slovenske naroda do domovinske pripadnosti.

Hvala vsem, ki danes vsak dan ustvarjate prihodnost Prekmurja in Slovenije.

In naj bo naša skupna zaveza, da bomo tudi mi prihodnjim generacijam zapustili državo, na katero bodo lahko ponosne.

Bog živi Prekmurje!

Bog živi Slovenijo!

Hvala lepa.